

Dieses Werk wurde Ihnen durch die Universitätsbibliothek Rostock zum Download bereitgestellt.

Für Fragen und Hinweise wenden Sie sich bitte an: digibib.ub@uni-rostock.de

Martin Gnesen, Erzbischof

**Fragment: Chronicon pontificum et imperatorum : Universitätsbibliothek
Rostock, Frigm. histor. 3**

<http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn1772544515>

Handschrift

Freier Zugang

Wismar 1908 Sept. 23.

I

Commission

An

die Universitäts-Bibliothek zu Rostock.

Gelegenheit der diesjährigen Pfingstversammlung des Vereins für niederdeutsche Sprachforschung hatte die Universitäts-Bibliothek eine Ausstellung von Handschriften veranstaltet. Daraus befindet sich nach Mitteilungen, die Herr Prof. Dr. Borchting mir gemacht hat, ein Doppelblatt eines Wismarschen Stadtbuchs aus der ersten Hälfte des 15. Jhs. Da dies Bruchstücke für die Bibliothek nur als Lehrmittel Wert haben kann, dem Wismarschen Ratharchiv aber an der Zerrverwerbung des ihm entprendeten Stückes gelegen sein mag, so bringe ich einen Austausch ins Vorwieg. Das Ratharchiv bietet dazu ein gut erhaltenes Pergamentdoppelblatt an, das etwa den Anfang des 15. Jhs. entstammt und wahrscheinlich einer Handschrift des Martin von Troppau angehört hat. Das Bruchstück umfaßt die Jahre 851-900 und 1101-1150 für die Kaisergerichte und 901-950 und 1151-1200 für die Papstgerichte. Der Absatz zum J. 854 beginnt: *Hodowicus imperavit anno xxii. Iste habuit prelum cum Romanis.* Hic fuit Lotharii filius, a Sergio papa in regem coronatus et xxii. anno sine patre regnauit.

Sollte die Bibliothek auf den Tausch nicht eingehen können, so bitte ich um Überleitung des Blattes, um davon Abschrift zu nehmen.

Dr. F. Techen,

Ratharchivar.

Mitgeteilt, dass vor Novemb.
keine Rücksendung erfolgen wird
Krause 25.9.08.
zu Fragen hist. 3

der Rostocker Universitäts-Bibliothek

überreiche ich hiermit als Gegengabe gegen das
Wismarsche Stadtchronikblatt ein Blatt aus der Hs. Martin
von Troppau

Gehorsamst
Dr F Techel,
Ratsarchivar

Wismar 19.8.1917.

zu Fragm. histor. 3

Universitätsbibliothek Rostock

Enslinung der Gottessunst
der S. Jakob v. Au 1531. Catharinae pleind.
et Alzinae emulen Anna

Ludowicus ipauit annis. xxii. iste huit pluū ē romanis. hic fuit lothari filius a g̃o p̃ i regē coronatu
xxi. āno sine p̃e regnauit. **H**uius tpe corpora sc̃or m̃m urbani p̃. et tiburci altisodori dicunt t̃llata r̃i ecta
sc̃i g̃mani deposita. Per idē normāni aquitanie tm̃nos repetentes. indegau. thuronis. pictarū deuastat.
Lulz r̃anūphus dux aquitanie occ̃rens p̃imit. et ceti a normānis taq̃ oues a lupis asumunt. **H**uius eccl̃ia
tpe gens danor̃ angliā deuastat regēq̃ p̃yssimū et yamissimū illi p̃uincie a j̃numdū capitali sententia
adempnat. **L**od̃ tpe i brixia ytalie. tribz diebz et tribz noctibz sanguis de celo pluissle fit. **H**uius ludovi
ci fili karulus junior p̃ tres dies i p̃sencia p̃ris et optatū verit̃ ē ademōe et i ip̃a vexitōe fassus et hoc libri
accidisse. q̃ p̃rem spiratōm etauerat. ludowicus i ytalia morit. et karulus patruus et yatorē oblitus.
Luius ludowici tpe regē francoz karulu domesti curi i filiis affluit. sā karulus magnus usq; ad dya-
natus ordine p̃motus p̃cepit et execauit. pro eo q̃ ad apostoliam j̃esus. dī g̃ne vocandi regnū perturbans alt-
ilianus effetus fuit. porro alt̃ filior̃ karulus dū ē quodā fortitudinē suā uoluss experiri in caute p̃emp
Etus perit.

Karlulus ipatoz ipauit anno. i. dñi. ix. **H**uius tpe sarraceni pdidet syalia. **H**ic karlus caluus des româ p
perat. et iohem ppm ac romanos p munâ libi atthens ipatoe efficit. **A**z statî a ludowico bellu pat frâ suo
ipm. eo q se i osulto iperii usurpauit. **H**ic karlus tam i frangâ q iitalia msta monastia struxit. et
ecclias vñ destruidas repauit. **S**uo tpe comitatus flandrie excedi huit. **F**landria eni an n erat tati nois.
n opulence sicut m. **A**z a regu francoz forestatis regelat. **I**mperio v c a galis iitalia pget p quenda
uideu sedetia noie potionatus In alpibz diem dausit extremu. **I**ste ipendio monastiu sc coeneli fundi
uit. **H**oc opidu cogitauerat facere ad instar istantinopol. et noie suo iam appllauerat cariopolim.

Rarulus imperator qui dicti grossus vñ junior annis xii. Huiusque maria famae sunt se p tota ytalia. Hic gallia
et grecia pacifice possidens anno sedo impri sui. a iohes p coronat. Hys diebz plus q. v. milia normanorum a
gallicis pumunt. Tenui normani danis lodi adiunctis francia et lotharingia pugantes igne frigore militas cui
tates assununt. Hic colonia. leodin. tungris. ambianis. et treverum. et q. plimas alias. Cuz galli et greci sit
se a normanis paginis opprimi cenerent. Karuli ipatoris auxiliu invocant. et dum e manu potenti normanorum
ueniss. rex normanorum feci pace p matrimonium baptizatus est. et p ipatore de sacre fonte suscepitus. et tade e n
post ipos de francia expellere. Accedit eis regiones quae ultre hyacam erant quae ipsi usque hodie dicti normania a nor
manis. Primus dux normanorum fuit rubetus qui genuit gilhelmu. gilhelmo richard. richardus secundus
richard. et robertus guiscardi. hic apulia. calabria. et sycilia deuicit. venetos quoque et alexium ipatore grecorum supra
mit. Qui robertus genuit gilhelmu non est. Karulus vero ipator deficiens corpe et spiritu ab optimatibus regni
repudiatur. Hic autem modicu tpe relatus. uxore sua pro eo quod plus iusto familiariter ageret e vecelleni epo
prestat se nuptiam agnouisse. Illa vero virginem se esse glata. accepto repudio monachum intravit. Hus
diebz gens vngarorum astria egressa. et per pinciatis propulsam in pannioniam primitus venit et electis inde
auaribus ibi usque hodie permanuit. Hoc gens illo tpe adeo inculta fuisse narratur. ut carnibus crudis ad cibum. humano
et sanguine uterentur. ad potum quemadmodum et phalangi. qui ultra ruthenos morantur.

Benedictus annis.iiij. mensilij.ij. et cessavit diej.vi. natione romanus.

Llo diebꝫ. xl. hñc pꝫ. xl. dies ordinatioꝫ sive xforus pſbꝫ ſuꝫ capiſꝫ. n̄i carcēm trudetꝫ p̄ inaſiōnē rapuit p̄ filatiū. Dni c. vii. mſibꝫ pſtuliſꝫ. aſergio pſldeponit. n̄i carcēm tāqꝫ inaſor retruditꝫ.

Xpoforus mſibz. vii. Hic de p̄ptu electus factus est monachus.

Sergius nat rom. ep̄e bñdeo. sed amis. vii. q̄. iiij. d. vi. et cessavit d. vii. **H**uj' tpe eccl̄ia latanē corrūt.
q̄ p̄ a fundamento regnauit. hic sergius dyacon⁹ p̄ ip̄m formosū a p̄tu reprobatuſ tandem p̄ fēuis
ad finicones se p̄tulit. quor̄ auxilio x̄for̄ inuasorem p̄ptus i carīans. romā ingressus p̄ptu optimūt.
si vltōem sic repulſe formosū deſepulcro extractū et in ſede pontificali ſacredotalit̄ indutū decollari p̄
cepit et in tyberim iactari. et om̄s p̄ ip̄m ordinatōs teordinauit. q̄ a p̄ſcatorib⁹ ūnentū. et i basi
līa b̄ti petri positū. quēdā ſcor̄ ymagines adorasse. et venerablr̄ ſalutasse. palam oīl̄ vise ſunt.

Alastasius annis. ii. mensibz. ii. etcessavit diebz. ii. natione romanus.

Dando mensibz. vi. et cessavit. diebz. xxi. natione romanis.

Ihes annis xiiij. oī. iiij. d. viij. hic fuit filius s̄gy pp̄. et ep̄e rauenas. q̄ in asor ecclie fuit. et ab oī pp̄lo in
uenato depositus ē. huius celio et auxilio Carraceni q̄ tūc dñabantur in italia. pmo pp̄e vrbe deuicti sunt.
Semū ep̄e pp̄ ē m̄rchieone albico utrā apuliam. Et Carracenos ap̄ gariolanū ē Carracenis durū bellū
habentes victores estē. postq̄ romā redierunt a pp̄lo romano ē gaudio et honore sunt recepi. Et p̄
discordia int̄ueniente: m̄rchio de vrbe expulsus iorto castrū extrūes ibi se recep̄. et nūcios p̄ vngari-
ris. ut t̄m̄ romanorū possiderent misit. qui venientes totā tūscā de pp̄lido mares et feras et q̄tq̄t tol-
lere potant i vngariam deportauerūt. pp̄ q̄ romani amoti. p̄dēm m̄rchieone trucidauerūt. Hungari v-
post singulis annis. per multa tempora romanos fines deuastare soliti erant.

Le mensibz. vi. diebz. xv. 7 cessavit diebz. x. natione romanus.

Stephanus annis. ii. mense. i. diebꝝ. xii. et cessavit d. ii. nat rom.

Ihes amis. iiiij. viij. x. d. xx. et cessavit die. i. natione romanus.

Vlo annis. iij. dñi. vi. d. x. & cessavit die. i. natione romanis.

Stephanius annis. iiiij. oþ. viiiij. d. xx. et cessavit d. x. hic nat ḡmanus fūi mutilatus a quibusdā romanis.

Martinus annis. iij. m̄sylg. vi. d. xiiij. et cessavit d. vii. nat rom

Hegipitus annis viiiij. videlicet ccessauit dux. nat romi.

Henricus henrici filius ipsauit annis. xx. Iste suscepto ipso prem suum capiētū iūdīs mou fecit. H̄ sp̄ibz
Robertus wileardus vñat alexiū et cum uamū ipatores istatnopolitanos. Iste robertus fuit quida francigena. qui
 veuit romā ē exātu magno volens si posset urbem occupare. Et ille i repulso iūt regnū apulie. q̄ paulatim
 cep. hic hūt filii regem rogiū regē sycilior. et filia constantini iūtatem. mūrem fridici ipatoris. qui h̄ otto
 nē p̄mot̄ ē. Iste rogius genuit wilhelmu regē apulie. qui fuit i oībz glosus. cui t̄pē regnū apulie dūctus
 et delichs p̄ cōtis fulgebat ignis. hys sp̄ibz p̄alch. si p̄ ab h̄ ipatore n̄ dū p̄tētato et mortuo succedit ei ihes iūm.
 ecce cancellarē appallatus gelasius. q̄ ipator elcom n̄ mēfūat. yspanū quēda noīe burdinū ipi sup̄ordinaū.
 Et gelasio in dūniaco mortuo et kalyxto ibid i p̄m. slecto. ipator ē oībz libi assentibz ex̄cāt p̄ ipm. p̄ v
 kalyxto romā p̄fiscens capto iūtō burdmo ab di senatu et p̄lo glōle suscipit. Hys sp̄ibz hugo de
 scō victore parisiū claret. Hoc et t̄pē oēdō templarioz ex̄ militibz aggrēgatus i urīm incepit. et dā sūt
 milites templi. q̄ i porticu sp̄ibz sedem sui ordinis statuerūt. henricus s̄ ipator ad cor rediens inuestitū
 ep̄or et alioz platoz p̄ annulū et lacrim. p̄ q̄ cū p̄alchali p̄ q̄m p̄lūmū stendit kalyxto p̄ libere resignauit. et
 accessit p̄ oēm ipm in oībz eccl̄s canonica fieri elcom. possōnes et regalia sc̄i pet. q̄ p̄ sua ul' alia ē ecce dis
 cordia alienate fūant romane ecce restitut. possōnes et alioz eccl̄s et alioz dā dericoz p̄ lajcoz. q̄ oc
 casione guerre sue p̄ hūt ē ecce ablate fūant restitut fidelis disposuit. hūt q̄ p̄ kalyxto apostellarū
 ep̄m pro reuēcia corporis b̄ti iacobi apli q̄ ibi quesit archep̄m institut. h̄biciens libi totā emītanā p̄uīca.
 Mutanamq̄ eccl̄iam gracia pallei decorauit.

Lotharius ipsauit annis xi. hūt t̄pē famēs validu fuit. et feru totā ytalia inuasit. hic ipator fcs exercit
 i ytaliam parat. et cū archep̄is et p̄is ipm inōcentiū romā secū duxit. petruq̄ leonis q̄ p̄tū inuasit p̄pescos.
 In sede latanē potēt p̄m collocat inōcentiū. et in eccl̄ia latanē ab eod̄ inōcentio. lothari i ipatore coronā.
 hic p̄ ipm suo āno h̄ boemos vassens. quordi suoq̄ p̄cipiū t̄ditōe magnā stragēm suoq̄ militū p̄sp̄
 ē. hic et post sua coronatōm zelo dei et ecce accensus tamq̄ vere katholicus et ecce aduocatus vices
 ipm demū excitauit. et h̄ rogiū comite qui se h̄ ipm erexerat. et regnū sycilie occupauit. vna ē p̄
 inōcentio apuliat potēt iūt. ac fugato comite rogio iū syciliam iūtūt dūce apulie comite
 Rainone. hūt victorie p̄sām naugio sumo pontifici p̄ plūmū astiterit. Lo et t̄pē romani h̄ volū
 tate inōcentiū p̄ senatu renouare conati sunt.

Conrad ipsauit annis. xx. hūt t̄pē quidū maḡ arnald̄ noīe. pdicauit i vrbe rōe reprehēdes dūicias
 et s̄rflūtates. p̄ cui dā mīli magnates rōaor sequebant cū. Qui postea cap̄ ad odūm dericoz ē
 suspensus. hūt q̄e ascholana cap̄a ē axamis. h̄ t̄pē āno dūi q̄. xxix. fuit iohes de sp̄ibz qui āns.
 ccc. lxi vixerat a t̄pē kozoli magri cui arm̄ fuit. hic grad̄ rex i vrmbennort. asco bñardo ē cūtis
 pene p̄cipiibz crucis haractere i signitus. et illis sp̄ibz soci p̄egrimatois se nūm m̄ticiplicauit. Nam
 de lothoringia. flandria. et anglia. cū. cc. pene nauibz p̄fiscunt. gradus itaq̄ ipator ē in vena
 m̄titudine p̄egrimatōm agḡllus. h̄conū puenit. cū ludewicus rex francoz ē m̄lta milicia p̄ vngaria
 descendens ibid aduenit. Et ibi p̄ dolum grecor. qui cīlēm sarine miserant m̄ltū detimentū i h̄oībz
 passi sunt. Tand. ad sc̄am regnauit. bñadēm ē impalem n̄

Anastasius nat rom. exp̄re bñdcō sed'āno. i. d̄. viii. d̄. xxvij. et celi. d̄. xx. Hic fecit apud scām maria rotunda
in nouū palatū. Hic ecce latānensi dedit calicem pulchri opis pensantem. xx. d̄. viii. et plā alia. et ibidem in
tumba porfirica tumulatus est.

Adrianus nat anglicus. sed'ānis. vii. d̄. ix. d̄. xxvij. et cel. d̄. xx. Sepultus ē in basilica scā petrī vaticano
in seplorū eugenij pp̄. Hic p̄mū ep̄c albānū. legatōe norwegia ē missus p̄ vbi di p̄dicatōe ip̄e & gētē
allam barbam in lege diuina diligēt̄ instruxit. p̄ reditū defuncto anastasio ī pp̄m ē elēs. Hic pp̄ vlnatōmū
us cardinal. totū orbem usq; ad dignā satistōem posuit sū mēdōcō. Hic wilhelmu rege sicilie tamq; rebelle
sibi ex̄scānit. qui p̄ absolutus homagū dno pp̄ faciens trā ab ip̄o suscepit. Hic p̄m̄dē pp̄ fuisse qui ī vrbe
veti ē curia sua morā tñxit. Hic fecit gyronē ī radicophono et turrīz ministrū. Hic castū et mētis possidēs ca
lūtū sancte xp̄ine a comitibz sp̄arant.

Nalexandru nat tūscus pat̄i senen̄ exp̄re ramitio. sed'ānis. vii. d̄. xi. d̄. xv. Hic uicit. vii. scismaticos octauianū.
Gñdonē creñsem. Ioh̄em trūsem. et landonē. Pm̄ feat se vocari victore. Secundū p̄schalem. T̄rus ka
lyx. Quār̄ innocentū. quoz tres fuit p̄sbi cardinal. qui p̄ pp̄m ex̄cati mala morte perierū. T̄rus q̄e mēm
scisna fuit. et elect̄ fuit p̄uentus sc̄i anastasi. et abbas sc̄i pauli cuiusde locū sibi p̄ regē scismatīcū. qui locus p̄
eund̄ alexander ē restitutus. Hic fr̄dicū im̄pat̄ē ad ḡordū ecce renocauit. qui te illos scismaticos q̄ cuiusde
pp̄ inuolores fuit manu tenebat. Hic duo sc̄ilia ordinauit. viii. turonū. Aliud roe celebravit. fr̄dicū ip̄a
toe romanorū et hamamel 2 st̄ntinopolitānū et guillēlmū hylū atq; longbarcos ad ḡordū renocauit p̄ w.
ānos sū eius q̄ibz tremotus magni fuunt p̄ loca. ita q̄ ciuitas antiochē othena ē t̄polis accidit atq; damascus
ē mētis alijs ciuitatibz lib̄nsa ē. Tūc q̄i cachenē ciuitas penitus cūla. et pl̄. xx. d̄. h̄. hom̄ mortu sūt. et mare retro
gradatū vñlū et v. d̄. hom̄ i sicilia mortu lib̄nsi sūt. Hui' q̄e mediolanū ē cremona et placentia. S̄ papīen̄ cu
tide vñlā astruxerūt. q̄ ut formosior fiet ab alexandro pp̄ alexandriā vocauerūt. et p̄ ad petitōm longbarcorū. isti
tū eis ep̄m papīen̄ v̄ ep̄m crucis et p̄allei dignitate p̄mauit. eo q̄ fr̄dico ip̄at̄ē fe et ab antiquo regibz
p̄secutoribz ecce ad h̄esilz. Hic ē om̄e p̄monū bñi pet̄ p̄pter ciuitate urbeuetanā et tarracina. Anag
nā ab aq̄ p̄endente usq; ceptānū p̄ ip̄m. et scismaticos occupat̄ fūllz. i franciā tñsūt. ibi q̄ celeb̄ato turonū
sollempni oclio p̄ mare ad urbem rediens cū messane ampliūlū rex wilhelmū solū q̄ pp̄. Et ē ip̄m do
minū a quo tenebat regnū recognoscens eum debito honore prosecutus est.

Lvtius natōe tūscus sedit ānis. vii. q̄ensibz. ii. diebz. xxvij. et cessauit diebz. xij.

Ubanū nat longbarus sed'āno. i. d̄. x. d̄. xx. Hui' q̄e capta ē ur̄m a sarcacem. Qui ē de t̄alsinari
Unis p̄tibz eam fleibilem rem audiūt. p̄ nimio dolore obiit. Sepultus q̄ est in Eborā

Gregorius nat bñuentanū sed'ōse. i. d̄. xxvi. et celi. d̄. xx. Hic relando p̄tra sc̄i ad diuinas prouicias lñis
mittit. et p̄ce mē. i. mūlū et p̄ysas. p̄ysas mortuus sepelitur.

Clemēs nat rom. sed'ānis. vii. d̄. xvi. Hic exp̄re ioh̄e scolari. clausibz ap̄ sc̄i laurēciū foris mur̄ ordinauit
et latānū palatū fecit altius. et p̄tētū ante erētū equum fecit fieri.

Plestinus nat rom. exp̄re petro bubonis secratus die resurrectōis. sed'ānis. vi. d̄. viii. d̄. vi. Hic se
cundo die pontificatus sui. coronauit henricum imperatorem et fecit palacū apud sanctū petrum.

Innocentius nat campanus. exp̄re transimundo secratus in festo cathedrē sc̄i petri. sed'ānis. xxvij.
d̄. viii. d̄. xxvij. Hic quantum fuit gloriosus opera eius testimonū phibent uitati. fecit n. m̄. cetera hol
pitile sc̄i spiritus et renonauit ecclām sc̄i h̄yti. depositū decretales sermones libroz de miseri editione
humani gñis. et multa alia gloriola. Item dedit vñlūs etijs in romā vñam libram argenti. pro sim
gulis calicibz earum non habentium calices argenteos tali pacto quod vendere eos non possit. Hic ecclā
coronauit ottonem et depositū quia non seruanit fidelitatem. Huius tempore afrancis capta ē ista

1 Doppelbl. aus Ms

Martin von Troppau:

Kaisergeschichte 851 - 900
1101 - 1150

Papstgeschichte 901 - 950
1151 - 1200

Stadt Wismar

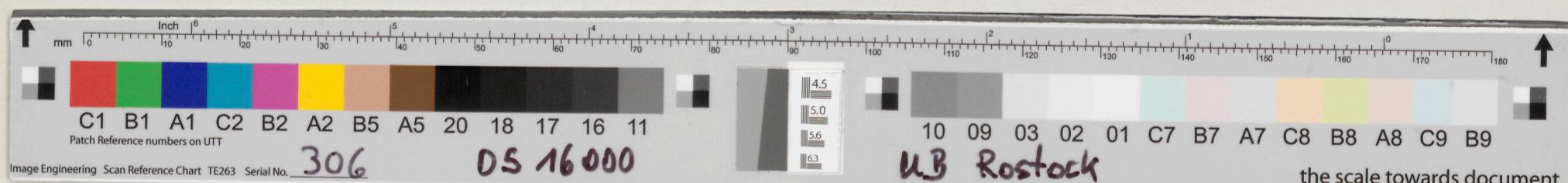
II

der Rostocker Universitäts-Bibliothek

überreiche ich hiermit als Gegengabe gegen das
Wismarsche Stadtchronikblatt ein Blatt aus der Ms. Martin
von Troppau

Gehorsamst
Dr F Techen,
Ratsarchivar

Wismar 19.8.197.

zu Fragm. histor. 3